

ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โสภิต วนิชย์ถนอม^{1*} วชิรินทร์ อินทรพรม² วันชัย ปานจันทร์³ และ เกรียงไกร โพธิ์มณี⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 126 เขต ซึ่งเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีปัญหาน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่ ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์การ โครงสร้างองค์การ วัฒนธรรม องค์การ การสื่อสาร และสภาพแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงาน ร้อยละ 56.1 และยุทธศาสตร์ที่ได้มี 4 ประการ ได้แก่ 1. พัฒนาระบบการดำเนินงานเพื่อเพิ่มสมรรถนะให้สูงขึ้น สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง 2. จัดระบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 3. พัฒนาระบบการจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และ 4. พัฒนาระบบการจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์การพัฒนา การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1* นักศึกษาปริญญาเอก สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา โครงการฝึกกำลังเปิดสอนระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
email : wanitso@hotmail.com

2 อาจารย์ประจำ สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา โครงการฝึกกำลังเปิดสอนระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

3 อาจารย์ประจำ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4 อาจารย์ประจำ สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา โครงการฝึกกำลังเปิดสอนระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

THE DEVELOPMENT OF STRATEGIES FOR IMPLEMENTING THE ROYAL DECREE ON GOOD GOVERNANCE IN THE EDUCATIONAL AREA OFFICES OF THE FUNDAMENTAL EDUCATION OFFICE

Sopit Wanichtanom^{1*} Wacharin Intaprom² Wanchai Panjan³
and Kreangkrai Photimane⁴

Abstract

The purposes of this research were to study state, problems, and find out the implementation factors of the royal decree on good governance in the educational service area offices under the Office of Basic Education Commission of Thailand. The samples were 126 educational service area offices selected by stratified random sampling. The research tools consisted of questionnaire and checklist. The data was analyzed by descriptive statistic, Pearson's coefficient correlation, and multiple regressions.

The research results revealed that the implementation of the royal decree on good governance in the educational service area offices under the Office of the Basic Education Commission of Thailand was at high level and the implementation problem was at less level. The implementation factors consisted of the resource, leadership, organizational structure, organizational culture, communication, and environment, which resulted 56.1% to the implementation. There were four strategies found in this research, i.e. (1) Development of organizational leadership competency for globalization; (2) Systematization of educational service area offices in line with the goal of the royal decree on good governance; (3) Development of educational service area offices' management system based on the Public Sector Management Quality Award; and (4) Development of management system based on the educational service area offices standard criterion.

Keywords: Strategies, Good governance, Educational area offices

บทนำ

กลไกระบบราชการนับเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการบริหารงานภาครัฐที่ขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติและส่งมอบการบริการงานภาครัฐไปสู่ประชาชน ในอดีตระบบราชการทั่วโลกประสบความล้มเหลว ไม่มีประสิทธิภาพ มีความล่าช้า ไร้สมรรถภาพ และขาดความมุ่งมั่นด้านบริการสาธารณะ จึงเกิดแนวคิดที่จะปฏิรูประบบราชการ เน้นระบบราชการที่มีคุณลักษณะในเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผล อิง

หลักการบริหารกิจการที่ดีและประชาธิปไตย นับเป็นจุดเปลี่ยนแนวคิดการบริหารราชการแผ่นดินของโลก แนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อประเทศไทยต้องปฏิรูประบบราชการได้ปรับปรุงกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมต่างๆ นำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่มาประยุกต์ใช้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้การ

ปฏิบัติราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการบริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั้งปวง สามารถตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพและประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจและมีบทบาทติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐเพื่อความโปร่งใส ส่งผลให้ประชาชนและสังคมไทยเจริญเติบโตด้วยความแข็งแกร่งสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบสุขและพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืนต่อไป

องค์การภาครัฐทุกสังกัดต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นผู้รับผิดชอบหลัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอยู่ทุกภูมิภาค มีภารกิจด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ก็ต้องสนองตอบต่อนโยบายนี้เช่นกัน แต่ผลการปฏิบัติราชการทั่วทุกภูมิภาคถูกร้องเรียนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องด้านการบริหาร มีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น พ.ศ. 2552 มี 1,941 เรื่อง เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.67 (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). 2552 : 2) นั่นย่อมเป็นตัวชี้วัดว่าการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลนั้นจำเป็นต้องมีทิศทางและแผนการหรือวิธีการอันชาญฉลาดที่เกิดขึ้นจากหลักวิชาหรือศาสตร์สามารถนำไปตรวจสอบเพื่อยืนยันว่าเป็นแผนการที่ใช้ปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดหมายของงานได้จริง แต่ยังไม่มีเครื่องมือดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโดยศึกษาทฤษฎีองค์การ และทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อสร้างและตรวจสอบยุทธศาสตร์การพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทฤษฎีองค์การ ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อ สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์การ โครงสร้างองค์การ วัฒนธรรมองค์การ การสื่อสาร และสภาพแวดล้อม

ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน และประเมินผลการปฏิบัติงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณในการศึกษาวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและหน่วยวิเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 183 เขต มีที่ตั้งอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ตั้งในจังหวัดภาคกลางและภาคตะวันออก กลุ่มที่ตั้งในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่ตั้งในจังหวัดภาคเหนือ และกลุ่มที่ตั้งในจังหวัดภาคใต้ หน่วยวิเคราะห์ในการวิจัย ได้แก่ องค์การ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างและแผนการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มแล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลากในแต่ละกลุ่มให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan จำนวน 126 เขต

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) และวิเคราะห์แยกองค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยสกัดองค์ประกอบ ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component) และหมุนแกนด้วยวิธีเวอร์ริกซ์ (Varimax) กับตัวแปรสังเกตได้ พบว่าสามารถแยกได้ 6 องค์ประกอบซึ่งสอดคล้องกับ 6 ตัวแปรที่ออกแบบไว้ทุกองค์ประกอบมีค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่า 1.0 และน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factor Loading) มากกว่า .5 แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ของแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานเท่ากับ .94 แบบสอบถามปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานเท่ากับ .98 และแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานเท่ากับ .97

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 126 ฉบับ แล้วติดตามทวงถามแบบสอบถามคืนจนครบทุกฉบับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์เพื่อให้ทราบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง สภาพปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Coefficient Correlation) และทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างเป็นตัวแปรเหตุที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและมีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานในระดับใดด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression)

การสร้างและตรวจสอบยุทธศาสตร์การพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ หมายถึง นักวิชาการด้านยุทธศาสตร์กลุ่มแรก 3 คน เพื่อตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์ และกลุ่มที่ 2 จำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญซึ่งผู้วิจัยเลือกผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 16 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยกระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ ตรวจสอบยุทธศาสตร์ เพื่อยืนยันว่าเป็นแผนการที่ใช้ปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดหมายของงานได้จริง

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกรายการ (Checklist)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ขั้นตอน คือ การสร้างและการตรวจสอบยุทธศาสตร์ ดังนี้

3.1 การสร้างยุทธศาสตร์

3.1.1 ประเมินสถานการณ์ภาพการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (SWOT) เพื่อให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็ง (S: Strengths) (W: weaknesses) และประเมินโอกาส (O : opportunity) และอุปสรรค (T : threat) ของการดำเนินงาน

3.1.2 กำหนดทิศทางการพัฒนา โดยนำผลการประเมินสถานการณ์ภาพพิจารณาประกอบกับเป้าหมายการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ (Vision)

3.1.3 กำหนดพันธกิจ (Mission) โดยวิเคราะห์วิสัยทัศน์เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของการดำเนินงานและครอบคลุมภาระหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมาย

3.1.4 กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) โดยนำผลการประเมินสถานการณ์การดำเนินงานกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ตามแนวคิด

ของ Robert S. Kaplan and David P. Norton (2011:1) ดังนี้ ยุทธศาสตร์เชิงรุก (SO) ที่ใช้ประโยชน์จากโอกาสโดยอาศัยจุดแข็ง ยุทธศาสตร์เชิงพัฒนา (WO) ที่ขจัดจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส ยุทธศาสตร์ตั้งรับ (ST) ที่หลีกเลี่ยงข้อจำกัดโดยอาศัยจุดแข็ง ยุทธศาสตร์แก้ปัญหา (WT) ที่ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงข้อจำกัด

3.1.5 กำหนดเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ (Goals) และการกำหนดตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์ (Key Performance Indicators : KPIs) โดยวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดเป้าประสงค์ แล้วกำหนดเกณฑ์การบรรลุเป้าประสงค์ให้ครอบคลุมมิติ 4 ด้านการประเมินการพัฒนาการปฏิบัติราชการของสำนักงานการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้แก่ ด้านประสิทธิผลตามพันธกิจ (Run the Business) ด้านคุณภาพการให้บริการ (Serve the Custom) ด้านประสิทธิภาพการจัดการ (Management Resources) และด้านการพัฒนาองค์กร (Capacity Building)

3.1.6 กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน (Strategy) โดยพิจารณาผลการศึกษาวิจัย ประกอบกับหลักการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดเป็นกระบวนการเพื่อให้ได้ผลผลิตตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์และระดับคุณภาพตามตัวชี้วัด

3.2 การตรวจสอบยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยนำร่างยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นเสนอนักวิชาการจำนวน 3 คน ตรวจสอบตามแบบบันทึกรายการ (Checklist) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จัดทำเป็นยุทธศาสตร์แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ตามแบบบันทึกรายการ (Checklist)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการตรวจสอบยุทธศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปรวบรวมเป็นการพรรณนาเชิงอธิบาย จัดทำเป็นยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ 3.81 นั่นคือการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .56 การดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 3.96 และการปฏิบัติตามหลักการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานมีค่าน้อยที่สุด เท่ากับ 3.60 ปัญหาการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ย 2.36 นั่นคือมีปัญหาการดำเนินงานน้อย มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .88 ปัญหาการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 2.53 การดำเนินงานตามหลักการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนมีค่าน้อยที่สุด เท่ากับ 2.23

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าปัจจัยที่ศึกษาทั้ง 6 ตัว ได้แก่ ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์การ โครงสร้างองค์การ วัฒนธรรมองค์การ การสื่อสาร และสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวก และส่งผลต่อการดำเนินงานต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยละ 56.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์ (SE_{est}) เท่ากับ 0.38 ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือทรัพยากร

3. การดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐตามหลักมีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐตามหลักลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามหลักปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ ตามหลักประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และตามหลักประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ เป็นจุดแข็ง แต่การดำเนินงานตาม

หลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เป็นจุดอ่อน

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ร้อยละ 39.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สภาพแวดล้อม การสื่อสารทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์การ และโครงสร้างองค์การ ส่งผลมากที่สุดคือสภาพแวดล้อม มีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์เท่ากับ 0.53

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ร้อยละ 35.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ทรัพยากร การสื่อสารโครงสร้างองค์การ และภาวะผู้นำขององค์การส่งผลมากที่สุดคือทรัพยากร มีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์เท่ากับ 0.49

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ร้อยละ 43.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การสื่อสาร ทรัพยากร วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำขององค์การ โครงสร้างองค์การ และสภาพแวดล้อม ส่งผลมากที่สุดคือการสื่อสาร มีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์เท่ากับ 0.48

7. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ร้อยละ 44.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์การ และโครงสร้างองค์การ ส่งผลมากที่สุดคือวัฒนธรรมองค์การ มีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์เท่ากับ 0.67

8. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ ร้อยละ 47.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ทรัพยากร วัฒนธรรมองค์การ สภาพแวดล้อม ภาวะผู้นำขององค์การ โครงสร้างองค์การ และการสื่อสาร ส่งผลมากที่สุดคือทรัพยากร มีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์เท่ากับ 0.63

9. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ร้อยละ 45.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ทรัพยากร วัฒนธรรมองค์การ ภาวะ

ผู้นำขององค์กร การสื่อสาร สภาพแวดล้อม และโครงสร้างองค์กร ส่งผลมากที่สุดคือทรัพยากร มีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์เท่ากับ 0.48

10. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการประเมินผลการปฏิบัติงาน ร้อยละ 27.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สภาพแวดล้อม การสื่อสาร โครงสร้างองค์กร ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์กร และวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลมากที่สุดคือสภาพแวดล้อม มีความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์เท่ากับ 0.70

11. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยร่างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำร่างยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นเสนอนักวิชาการตรวจสอบตามแบบบันทึกรายการ (Checklist) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จัดทำเป็นยุทธศาสตร์แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปรวบรวมเป็นการพรรณนาเชิงอธิบาย กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ได้ 4 ประเด็นดังนี้ 1.พัฒนาผู้นำขององค์กรเพื่อเพิ่มสมรรถนะให้สูงขึ้น สามารถเรียนรู้ปรับตัว และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง 2. จัดระบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) 3)พัฒนาระบบการจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public sector Management Quality Award) และ 4) พัฒนาระบบการจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (The Educational Service Area office Standards)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผล 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1.1 สภาพการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาการปฏิบัติมีน้อย แต่อย่างไรก็ตามระบบราชการไทยยังจะต้องพัฒนาต่อไป (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). 2551 : 25) เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐก้าวไปสู่ในทิศทางที่พึงประสงค์ ตอบสนองความต้องการและประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง

1.2 สภาพการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 นั่นคือ การปฏิบัติในทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระดับการปฏิบัติใกล้เคียงกัน อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งเป็นนโยบายที่มีความชัดเจนและเที่ยงตรงของวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Mazmanian, D.A. and Sabatier, P. A. (1983 : 30) ซึ่งกล่าวว่านโยบายต้องมีความชัดเจนและเที่ยงตรงของวัตถุประสงค์ เพราะจะนำไปสู่ทิศทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า

2.1 ปัจจัยด้านทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์กร โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การสื่อสาร และสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษา เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องแนวคิดของ Edward, G.C. (1980 : 148) ที่กล่าวว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติถ้ามีทรัพยากรไม่เพียงพอชี้ให้เห็นว่ากฎหมายจะไม่มีผลใช้บังคับจะไม่มีการจัดบริการ และ Mazmanian, D.A. and Sabatier, P. A. (1983 : 30) ที่กล่าวว่าเงินมีความสำคัญมาก การมีเงินอย่างเพียงพอไม่ใช่เป็นหลักประกันว่าจะเกิดความสำเร็จในการดำเนินงานแต่หากไม่มีเงินการนำนโยบายไปปฏิบัติก็เกิดขึ้นได้ยาก สอดคล้องแนวคิดของ Selznick (1997 : 147-152) ที่กล่าวว่า ระบบผู้นำส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร และ Mazmanian, D.A. and Sabatier, P. A. (1983 : 30) ที่กล่าวว่าความผูกพันและทักษะภาวะผู้นำของหน่วยปฏิบัติ มีความสำคัญและมีผลอย่างมากต่อผลลัพธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องแนวคิดของ Thompson, Arthur A. (1992 : 40-44) ที่กล่าวว่าโครงสร้าง องค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจทำให้องค์กรแข็งแกร่งหรืออ่อนแอหรือความสามารถในการแข่งขัน การจัดรูปแบบขององค์กรเป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร สอดคล้องผลการศึกษาของ Denison, Daniel R. (1990 : 28) พบว่าวัฒนธรรมองค์กรจะส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรเป็นอย่างมาก เมื่อวัฒนธรรมนั้นก่อให้เกิดการผูกพัน และการมีส่วนร่วมในองค์กรการปรับตัวที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร การประพฤติปฏิบัติได้สม่ำเสมอซึ่งจะทำให้เกิดการดำเนินงานที่ประสานกันและสามารถคาดหมายพฤติกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ มีภารกิจและวิสัยทัศน์ขององค์กรที่เหมาะสม ทำให้องค์กรมีกรอบและทิศทางการทำงานที่ชัดเจน สอดคล้องแนวคิดของ Barnard, C.I. (1997 : 95-99) ที่กล่าวว่าการดำรงอยู่ขององค์กรขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลที่จะติดต่อสื่อสารและความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกัน และสอดคล้องแนวคิดของ Mazmanian, D.A. and Sabatier, P. A. (1983 : 30) ที่กล่าวว่าความแปรปรวนของสภาวะเศรษฐกิจสังคมมีผลต่อการกำหนดนโยบาย ความแปรปรวนของสภาวะเศรษฐกิจสังคมในท้องถิ่นและความรุนแรงของปัญหาทำให้เกิดอุปสรรคต่อความสำเร็จการปฏิบัติตามนโยบาย ผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดข้างต้นอาจเนื่องมาจาก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กร และ การดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 56.1 ได้แก่ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์กร โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การสื่อสาร และสภาพแวดล้อม นับเป็นอัตราที่สูงมากแสดงว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะทรัพยากร ส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์โดยพิจารณาถึงทรัพยากร มุ่งจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอ เหมาะสม และกระจายไปยังกลุ่มต่าง ๆ

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ร้อยละ 39.5 ได้แก่สภาพแวดล้อม การสื่อสาร ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์กร และโครงสร้างองค์กร แสดงว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของข้าราชการ ตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับจากภารกิจของรัฐ เชื่อมมั่น ศรัทธาในความโปร่งใส ให้ความร่วมมือแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเสริมสร้างสภาวะเศรษฐกิจ ทรัพยากรบุคคล และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในชุมชนให้เอื้อต่อการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ร้อยละ 35.8 ได้แก่ทรัพยากร การสื่อสาร โครงสร้างองค์กร และภาวะผู้นำขององค์กร

แสดงว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นโดยเฉพาะ ทรัพยากรส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์โดยพิจารณาถึงทรัพยากรมุ่งจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอ เหมาะสม และกระจายไปยังกลุ่มต่าง ๆ

2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ร้อยละ 43.6 ได้แก่การสื่อสาร ทรัพยากร วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำขององค์การ โครงสร้างองค์การ และสภาพแวดล้อม นับเป็นอัตราที่สูงมากแสดงว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะการสื่อสารส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์โดยพิจารณาถึงการสื่อสาร มุ่งสื่อสารในการปฏิบัติงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และแน่นอน รวมทั้งข้อมูลสื่อสารในการปฏิบัติงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับผู้เกี่ยวข้องต้องถูกต้อง ชัดเจน และแน่นอน

2.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ร้อยละ 44.7 ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์การ และโครงสร้างองค์การ นับเป็นอัตราที่สูงมากแสดงว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะ วัฒนธรรมองค์การส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์โดยพิจารณาถึงวัฒนธรรมองค์การ มุ่งเสริมสร้างวัฒนธรรมการปฏิบัติราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

2.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ ร้อยละ 47.5 ได้แก่ทรัพยากร วัฒนธรรมองค์การ สภาพแวดล้อม ภาวะผู้นำขององค์การ โครงสร้างองค์การ และการสื่อสาร นับเป็นอัตราที่สูงมากแสดงว่าเป็นปัจจัยสำคัญ

และจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะทรัพยากรส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์โดยพิจารณาถึงทรัพยากร มุ่งจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอ เหมาะสม และกระจายไปยังกลุ่มต่าง ๆ

2.8 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ร้อยละ 45.2 ได้แก่ ทรัพยากร วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำขององค์การ การสื่อสาร สภาพแวดล้อม และโครงสร้างองค์การ นับเป็นอัตราสูงมากแสดงว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทรัพยากรส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์โดยพิจารณาถึงทรัพยากร มุ่งจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอ เหมาะสม และกระจายไปยังกลุ่มต่าง ๆ

2.9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการประเมินผลการปฏิบัติงาน ร้อยละ 27.2 ได้แก่ สภาพแวดล้อม การสื่อสาร โครงสร้างองค์การ ทรัพยากร ภาวะผู้นำขององค์การ และวัฒนธรรมองค์การ แสดงว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของข้าราชการ ตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับจากภารกิจของรัฐ เชื้อมั่น ศรัทธาในความโปร่งใส ให้ความร่วมมือแสดง ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเสริมสร้างภาวะเศรษฐกิจ ทรัพยากรบุคคล และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในชุมชนให้เอื้อต่อการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า

3.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำขององค์กรส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน และพบว่าการดำเนินงานตามหลักดังกล่าว เป็นจุดอ่อน ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาผู้นำขององค์กรเพื่อเพิ่มสมรรถนะให้สูงขึ้น สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นยุทธศาสตร์เชิงพัฒนาที่กำหนดตามแนวคิดของ Robert S. Kaplan and David P. Norton (2011 : 1) เพื่อขจัดจุดอ่อน โดยสร้างปัจจัยด้านภาวะผู้นำขององค์กรให้เอื้อต่อการดำเนินงาน เนื่องจากเห็นว่าสมรรถนะผู้นำขององค์กรด้านวิสัยทัศน์ (Visioning) การวางกลยุทธ์ภาครัฐ (Strategic Orientation) ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน (Change Leadership) การควบคุมตนเอง (Self Control) และการให้อำนาจแก่ผู้อื่น (Empowering Others) ซึ่งจะทำให้ผู้นำขององค์กรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมตัดสินใจ ติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ สร้างขวัญกำลังใจ และกำกับดูแล ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เป็นการสร้างปัจจัยด้านภาวะผู้นำขององค์กรให้เอื้อต่อการดำเนินงาน

3.2 ปัจจัยด้านทรัพยากรและโครงสร้างองค์กร ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และพบว่าการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ตามหลักมีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ตามหลักลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามหลักปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ ตามหลักประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และตามหลักประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ เป็นจุดแข็ง ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์จัดระบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นยุทธศาสตร์ตั้งรับที่กำหนดตามแนวคิดของ Robert S. Kaplan and David P. Norton

(2011 : 1) โดยใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดปัจจัยด้านทรัพยากรและโครงสร้างองค์กร เนื่องจากเห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามักมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรการจัดทำแผนยุทธศาสตร์โดยกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จะทำให้การจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพียงพอเหมาะสม และกระจายไปยังกลุ่มต่าง ๆ ประกอบกับรูปแบบโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถูกกำหนดโดยกฎหมายไม่อาจปรับแก้ได้ แต่เป้าหมายการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปในรูปโครงการเฉพาะกิจที่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง มีความยืดหยุ่น เน้นการสื่อสารไม่เป็นทางการ และเน้นการทำงานเป็นทีม เพื่อลดความเป็นโครงสร้างองค์กรระบบราชการซึ่งจะเอื้อต่อการดำเนินงาน

3.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน และพบว่าการดำเนินงานตามหลักดังกล่าวเป็นจุดอ่อน ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เป็นยุทธศาสตร์เชิงพัฒนาที่กำหนดตามแนวคิดของ Robert S. Kaplan and David P. Norton (2011:1) เพื่อขจัดจุดอ่อน โดยสร้างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินงาน เนื่องจากเห็นว่าการจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีเป้าหมายให้องค์การมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ การมุ่งให้เกิดผลดังกล่าวต้องส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของข้าราชการตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับจากภารกิจของรัฐ เชื่อมั่น ศรัทธาในความโปร่งใส ให้ความร่วมมือแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเสริมสร้างภาวะเศรษฐกิจทรัพยากรบุคคล และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในชุมชนให้เอื้อต่อการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นการสร้างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินงาน

3.4 การสื่อสารส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน และพบว่า การดำเนินงานตามหลักดังกล่าวเป็นจุดอ่อน ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นยุทธศาสตร์เชิงพัฒนาที่กำหนดตามแนวคิดของ Robert S. Kaplan and David P. Norton (2011 : 1) เพื่อขจัดจุดอ่อน โดยสร้างปัจจัยด้านการสื่อสารให้เอื้อต่อการดำเนินงาน เนื่องจากเห็นว่าเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีเป้าหมายให้บริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และพัฒนาระบบบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติจนบรรลุเป้าหมายและส่งผลกระทบต่อพัฒนาสถานศึกษา กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็ง การมุ่งให้เกิดผลดังกล่าวต้องสื่อสารในการปฏิบัติงานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับผู้เกี่ยวข้องด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และแน่นอน เป็นการสร้างปัจจัยด้านการสื่อสารให้เอื้อต่อการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามหลักการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.60 จึงควรทบทวนการปฏิบัติราชการตามภาระงานต่าง ๆ แล้วลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น จัดทำแผนภูมิขั้นตอน ระยะเวลาการบริการเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำการ เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถใช้ตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติได้

1.2 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด เท่ากับ 2.53 จึงควรกำหนดการปฏิบัติงาน ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ก่อนเริ่มดำเนินการใด

ๆ ถ้าหากจะมีผลกระทบต่อประชาชนต้องรับฟังประชาชน และรับฟังความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรภาวะผู้นำขององค์กร โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรม องค์กร การสื่อสาร และสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยละ 56.1 ถือว่ามีอัตราร้อยละที่สูงมาก การดำเนินงานจึงควรต้องพิจารณาถึงปัจจัยดังกล่าวด้วย

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างขึ้นตามหลักวิชาการและผ่านการตรวจสอบเพื่อยืนยันได้ว่าเป็นแผนการที่ใช้ปฏิบัติการเพื่อบรรลุจุดหมายของงานได้จริง จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 การนำยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปปฏิบัติจะสัมฤทธิ์ผลดียิ่งขึ้น หากผู้บริหาร ระดับสูงเห็นความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงควรเป็นแกนนำขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 การนำยุทธศาสตร์พัฒนากิจการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปปฏิบัติจะสัมฤทธิ์ผลต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในองค์กร การนำยุทธศาสตร์ไปใช้จึงควรเกิดจากความเห็นพ้องต้องกันทั้งระดับผู้นำและระดับผู้ปฏิบัติ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดขึ้นเป็นภาพรวมของการปฏิบัติราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยทั่วๆ ไป การนำไปใช้ในองค์กรอื่น ๆ จึงควรต้องปรับให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรนั้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 หากมีการศึกษานำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ ควรศึกษาวิจัยการประเมินการนำยุทธศาสตร์การ

พัฒนาการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปใช้

3.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงควรศึกษาวิจัยในองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่ได้กับการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) , สำนักงาน. (2552). รายงานผลการจัดการข้อร้องเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (ก.พ.ร.). (2551). คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐปีงบประมาณ 2552 สำหรับส่วนราชการระดับกรม. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- Barnard, C.I. (1997). *Informal Organizations and their Relation to formal Organizations in Classics of Public Administration*. (p. 95-99). 4th Florida : Harcourt Brace & Company.
- Denison, Daniel R. (1990). *Corporate Culture and Organizational Effectiveness*. New York : John Wiley & Sons.
- Edward, G.C. (1980). *Implementing Public Policy*. Washington, DC : Congressional Quarterly Press.
- Mazmanian , D.A. and Sabatier, P.A. (1983). *Implementation and Public Policy*. Glenview, Illinois : Scott, F. and Company.
- Selznick, P. (1997). *The Cooptative Mechanism in Classics of Public Administration*. (p. 147-152). 4th . Florida : Harcourt Brace & Company.
- Robert S. Kaplan and David P. Norton. (2011). *Strategy Maps*. [Online]. Available : <http://www.valuebasedmanagement.net/>. Retrieved 2011, September 1.
- Thompson, Arthur A. (1992). *Strategy Formulation And Implementation : Tasks of the General Manager*. 5th Illinois : Von Hoffmann Press.